

Najlepšia prax

Žiadny štát v Európe nemá proces uznania rodu prispôsobený tak, aby neporušoval ľudské práva. Argentína prijala v roku 2011 zákon, ktorý rešpektuje ľudské práva. Je rýchly, dostupný a transparentný. Za 12 mesiacov bolo zmenených 3000 občianskych preukazov (zdroj: Argentínske Ministerstvo vnútra). Argentínsky model, jednoduchý úradný postup, je príkladom najlepšej praxe. Neobsahuje podmienku na rozvod či súhlas partnerky/partnera, nevyžaduje kastráciu či neplodnosť a ani diagnózu duševnej poruchy alebo „odborný“ posudok, navyše je dostupný ľuďom pod 18 rokov.

Rýchlo.
Dostupne.
Transparentne.
Uznanie je kľúčom.

Prehľad faktov:
**Právne
uznanie
rodu**

Viac o procese právneho uznania rodu a o tom, čo môžete urobiť, sa dozviete tu:

www.tgeu.org/AccessAllAreas

Tento projekt bol vytváraný s finančnou podporou Nadácie Otvorenej Spoločnosti, vlády Holandského kráľovstva a Programu Európskej únie PROGRESS.

Za obsah článku zodpovedá výlučne autor. Európska komisia, Nadácia Otvorenej Spoločnosti, ani vláda Holandského kráľovstva v žiadnom prípade nenesú zodpovednosť za v ňom uvedené informácie.

Čo je právne uznanie rodu?

Právne uznanie rodu je proces zmeny mena a ostatných relevantných informácií tak, aby odrážali rodovú identitu danej osoby v oficiálnych dokumentoch a vo všetkých zápisoch. Jednotlivé štáty môžu určovať podmienky tohto procesu, ale nútené kastrácie, nútené rozvody, povinnosť prijať diagnózu duševnej poruchy a vekové obmedzenia sú očividnými porušeniami ľudských práv.

Prečo je právne uznanie rodu dôležité?

Celkom obyčajné veci, ako je vyzdvihnutie balíka na pošte, otvorenie si účtu v banke, či využívanie električky, môžu byť každodenným zdrojom problémov v prípade, že vaša rodová identita nezodpovedá tej v dokladoch. Okrem obvinení z používania falošných dokumentov musia transrodoví ľudia neustále odhaľovať svoj status bežnej verejnosti, čo nezriedka vedie k diskriminácii a násiliu. Častým dôsledkom býva vylúčenie zo spoločnosti a pracovného trhu. Iné transrodové osoby sa ani neodvážia prejavíť svoju identitu, čo vedie k úzkosti, depresiám, alebo samovražde. Kým výučné listy, vysvedčenia a rôzne certifikáty neodrážajú to, kým ľudia sú, nedá sa pomocou nich uplatniť napr. na trhu práce.

Rýchle, dostupné a transparentné právne uznanie rodu predchádza diskriminácii, chráni súkromie ľudí a je základnou podmienkou pre dôstojný život.

Aké sú problémy s právnym uznaním rodu v Európe?

Právne uznanie rodu nie je dostupné v 16 krajinách Európy, pretože proces nie je právne ošetrený alebo v praxi jednoducho nefunguje. Transrodoví ľudia si nemôžu zmeniť dokumenty a žiť dôstojný život.

ODPORÚČANIE:
Prehodnotiť právne podmienky a umožniť rýchle, dostupné a transparentné uznanie rodu.

V 23 krajinách Európy je nútená kastrácia podmienkou k právnemu uznaniu rodu. Je pritom porušené právo na telesnú integritu, právo na ochranu pred mučením a právo založiť rodinu. Nie všetci transrodoví ľudia chcú alebo môžu podstúpiť podobné zákroky.

ODPORÚČANIE:
Odstrániť podstúpenie akéhokoľvek medicínskeho zákroku z podmienok pre právne uznanie rodu.

Nútený rozvod či anulovanie už existujúceho manželstva je podmienkou v 19 štátoch. Prináša to problémy transrodovým ľuďom, ich rodinám a deťom, ktorí strácajú práva vyplývajúce z manželstva. Samotný rozvod je citovo a finančne náročný a trhá milujúce rodiny.

ODPORÚČANIE:
Odstrániť požiadavku na slobodný rodinný stav z podmienok pre právne uznanie rodu.

Diagnóza duševnej poruchy alebo „odborný“ posudok sú potrebné pre právne uznanie rodu všade v Európe. Trans* identity sú týmto označené ako „choré“, i keď v skutočnosti také nie sú, čo vedie k diskriminácii a spoločenskému vylúčeniu. Samotný diagnostický proces vylúči množstvo ľudí, ktorí právne uznanie rodu potrebujú a zbytočne celý proces predlžuje, často až na dobu niekoľkých rokov.

ODPORÚČANIE:
Odstrániť podmienku diagnózy alebo odborného posudku z podmienok pre právne uznanie rodu.

Vekové obmedzenia zabraňujú mladým transrodovým osobám v prístupe k procesu právneho uznania rodu, ktorý je možné začať až od osemnásteho roku veku (s výnimkou Nemecka a Rakúska). Toto im bráni v začlenení sa do spoločnosti a škodí ich osobnému vývoju počas kritického obdobia. Požadované medicínske zákroky vylučujú mladšie a staršie trans* osoby (napr. nad 65 rokov) z procesu právneho uznania rodu.

ODPORÚČANIE:
Odstrániť akékoľvek explicitné alebo implicitné vekové obmedzenia z podmienok pre právne uznanie rodu.